

La capsa buida i les oportunitats

En la vida de les persones hi ha moments especials, excepcionals, que contenen possibilitats i oportunitats inesperades. Atrapats per la rutina i la monotonia, i sense un pla determinat, acabem sovint perdent l'ocasió de treure profit d'aquelles oportunitats. Després, amb la perspectiva que el temps proporciona, a l'hora dels balanços i del relat, l'experiència universal incorpora sempre el lament i l'enumeració de les oportunitats perdudes. Potser per no haver interpretat adequadament els moments. O per no haver estat a punt, per no disposar en aquell instant precís de les condicions o la preparació necessàries.

En la trajectòria dels pobles passa aproximadament el mateix. Encara que en la vida dels pobles s'encavalquen les generacions, la història és gasiva quant a oportunitats i a conjuntures favorables. Però de tant en tant l'opció impensada es fa de cop i volta versemblant i les circumstàncies semblen òptimes. Llavors, un grapat de persones, un grup social determinat, o potser una multitud sencera prenen la iniciativa i provoquen un canvi. A banda de disposar de qualitats de lideratge o capacitat de mobilització, l'aprofitament col·lectiu d'aquesta mena d'episodis acostuma a requerir un projecte previ, uns objectius fixats, unes aspiracions expressades, uns fonaments inspiradors, una voluntat organitzada... Tot això rarament es pot improvisar. Els girs favorables del destí només podem utilitzar-los al servei dels nostres interessos i provar de condicionar el futur si disposem d'una proposta anterior. Si sabem cap on anar. Quan hi ha projecte, quan hi ha un horitzó dibuixat, quan hi ha un somni i una difosa consciència compartits és més fàcil que unes noves condicions generals puguin assenyalar l'hora dels grans avenços, el salt endavant volgut.

Quan en una biografia o en una història comunitària s'acumulen les contrarietats i les oportunitats perdudes, hi predomina la tendència a la lamentació. Poques vegades s'exerceix l'autocrítica, es proclama la pròpia responsabilitat i es concreta la voluntat política d'esmena. És més senzill atribuir la causa dels mals a factors aliens que no pas a la pròpia imprevisió i a la incapacitat política d'actuar amb decisió i fermesa quan

JOAN M. TRESSERRAS

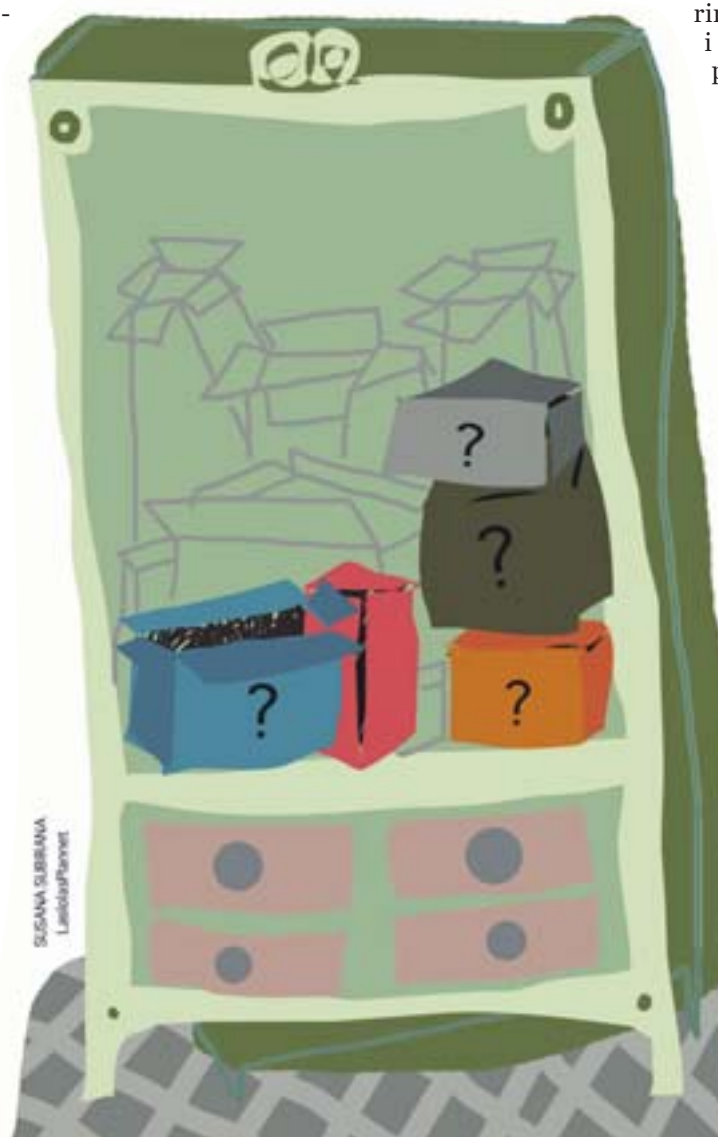
COMUNICÒLEG, UAB

bigüitat és tot el contrari: remenar fum quan no hi ha res per explicar; o quan el que hi ha no es pot o no es vol explicar.

Quan un grup disposa d'un projecte general, per inconcret que sigui, en funció de les correlacions de forces pot establir els seus objectius i prioritats. Des de la perspectiva d'ERC, les prioritats fonamentals de les dues legislatures de coalició d'esquerres, a banda d'afavorir el relleu a la Generalitat i desplegar tant com fos possible el propi programa social i nacional, van ser: la renovació i eixamplament de les bases socials del catalanisme perquè incorporés tota la pluralitat i diversitat realment existents al país; i l'homologació política de l'independentisme (sobiranisme) per poder aspirar a fer-lo hegemònic dins del catalanisme. Tothom pot fer-ne el balanç, a l'espera d'anàlisis i aproximacions que prescindixin del tacticisme predominant.

El PSC, el soci major de la coalició en les dues legislatures, va quedar molt condicionat per les tensions programàtiques internes, pel seu pragmatisme merament gestor i per la dificultat de formular un projecte específicament català i donar contingut a la proposta federalista. Em sembla que difícilment podrà recuperar una posició hegemònica dins l'esquerra catalana si no aglutina efectius i planteja un projecte específicament català. L'espanyolisme polític, a Catalunya, té unes arrels franquistes i unes pautes de reproducció que l'aboquen a la dreta. L'espanyolisme d'esquerres a Catalunya és cada vegada més una contradicció en els termes. El PSC ho hauria de tenir en compte mentre es fa un tractament intensiu i remodela la seva oferta.

I ara, al timó i en la talaia dels descobridors d'oportunitats històriques hi ha CiU. Té una capsa que diu TRANSICIÓ NACIONAL. Pel que en sabem, dins no hi ha res. Cap intenció formulada. ¿Un camp magnètic d'atracció emocional? Cap objectiu estratègic en termes d'enfortiment dels instruments propis d'estat. Ben al contrari, la línia traçada els condueix a pactar pressupostos amb el PP, a descalçar els mitjans públics de comunicació d'acord amb el PP, a faltar les polítiques antisocials del PP. Potser aquesta transició nacional de la capsa, pactada amb la dreta espanyolista, és al capdavant una transició nacional espanyola... Si és això, poden deixar el timó i baixar de la talaia, que d'oportunitats de participar-hi els en sobran.

toca; quan l'acció és possible; i no a l'hora de fer més agut l'esgarip i més trist el plor.

A Catalunya un passat i un present prou torturats faciliten les coartades històriques i el rebuig de responsabilitats. Tenir un projecte nacional, tenir un pla sobre quina orientació es vol donar al país, també a Catalunya, constitueix el millor punt de partida per prendre decisions. Decisions que remetin a algun sentit general ben elaborat, a alguna concepció de la nació prèvia a les vicissituds de la conjuntura. Això és el que ens pot evitar quedar atrapats en lògiques d'altres projectes i ser-ne dependents. Més clar: si no hi ha projecte nacional, no hi ha estratègia nacional ni política nacional. En política, la cosa més elemental, si es té un projecte, és explicar-lo. L'am-

A Catalunya un passat i un present torturats faciliten les coartades i el rebuig de responsabilitats. La transició nacional no conté cap objectiu estratègic